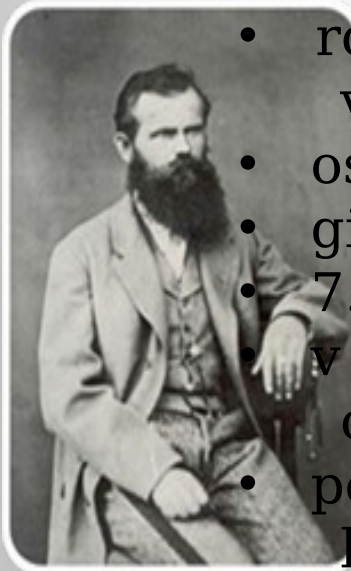

**SIMON JENKO:
TILKA**

SIMON JENKO

- rojen 27.10.1835 v Podreči na Sorškem polju, v kmečki družini
- osnovna šola v Smledniku
- gimnazija v Novem mestu, zanj skrbel stric Nikolaj
- 7. in 8. razred gimnazije v Ljubljani
- v šolskem letu 1854/55 v rokopisnem listu Vaje objavljala pesmi in krajšo prozo
- po maturi odšel na materino željo študirat bogoslovje v Celovec

SIMON JENKO

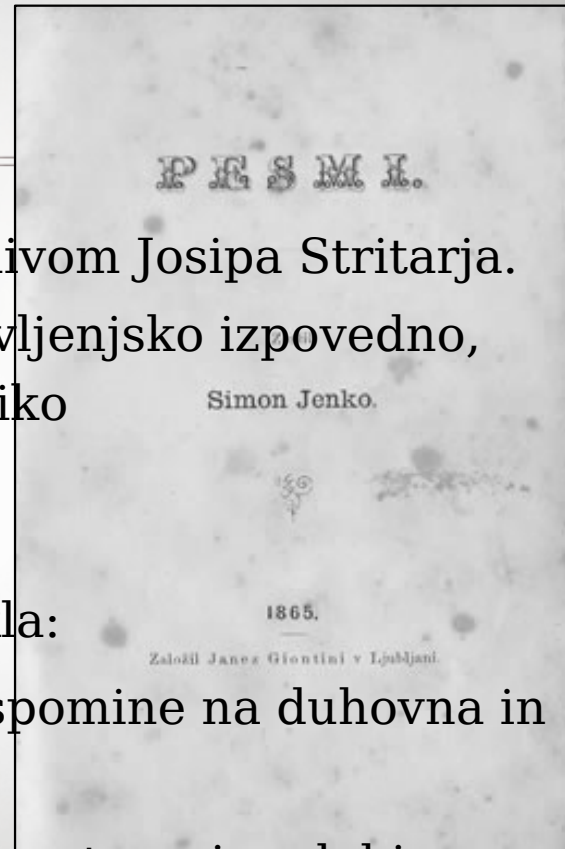
- naslednje leto prepíše na dunajsko fakulteto in tam študira jezikoslovje, zgodovino in pravo
- po neuspešnem študiju 2 leti dela kot domači učitelj
- vrnitev v Ljubljano 1863, zaposlen v odvetniški pisarni v Kranju in Kamniku
- poleti leta 1869 se preseli v Kranj, kjer 18.10. (34 let)
  - umre zaradi možganskega vnetja
- pokopan v Kranju

POEZIJE

- pesniti začel kot dijak pod vplivom Josipa Stritarja.
- lirske pesmi z ljubezensko, življenjsko izpovedno, domoljubno in satirično tematiko
- veliko opisuje naravo
- pesniška zbirka Pesmi
- Vrh predstavljata pesniška cikla:

Obujenke (deset pesmi, obuja spomine na duhovna in erotična doživetja)

Obrazi (želi predstaviti življenje v stvarni podobi – spoznanje o minljivosti človeškega življenja)

PROZA

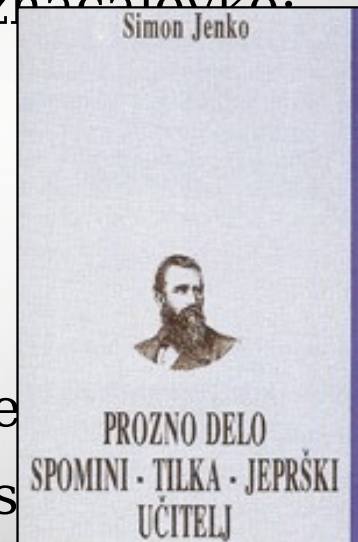
Karakterne ali značajske novele – značajevke.

Spomini

Jeprški učitelj

Tilka

- v ospredju je ljudski človek, pose
- poglobljena psihološka oznaka os
- odziv na socialne razmere tistega časa

NOVELA

Izraz »novella« prihaja iz latinske besede *novus*, kar je v italijanščini novica ali novost, tudi zgodba o še neslišanem dogodku. Z renesanso postane beseda oznaka za književno zvrst krajših ali srednje dolgih zgodb, ki vsebujejo en sam dogodek s kratkim zapletom in nepričakovanim razpletom.

TILKA

- prva slovenska psihološka novela
- nastala je v obdobju med romantiko in realizmom
- izšla leta 1858 v Slovenskem glasniku
- karakterna novela ali značajka opisuje določen značaj človeka
- značilni so objektivni, realistični opisi, humorne pripombe
- preteklost avtorja ne zanima, zanima ga le sedanost
- pisatelj opisuje eno samo osebo in sam dogodek
- namenjena predvsem izobraženim bralcem

TILKA

- zgodba se dogaja v vaškem okolju, v 19. stoletju.
- dogajalni čas je omejen le na dva dneva
- dogajalni kraj je hiša Tilkovih staršev na podeželju, kasneje tudi Pahovčeva hiša na vasi P.
- Tema novele je Tilkova ponesrečena snubitev - bodoča nevesta se iz njega norčuje, ker je telesno prizadet. Njegovo razočaranje je prikazano skozi humor, vendar se za tem

OSREDNJI LIK

Tilka:

- 25 let
- telesno prizadet (noge preveč skupaj pri kolenih in preveč narazen pri stopalih)
- duševno prizadet (omejen, sramežljiv a hkrati tudi zadovoljen in skromen)
- ker prej ni mislil na ženske, ga misel o poroki
- nesamostojen, poslušen, mamin sinko
- hvali svojo bolezen, saj je bil zaradi nje oproščen vojske

ODLOMEK

Pahovčeva hiša stoji poleg ceste, nji nasproti pod, za podom se razprostira vrt. »Jaz imam o važni reči z vami govoriti,« si ponavlja Tilka in stopi za pod, da bi se pripravil za zadnjo odločno stopinjo. Pogostoma kuka iz svojega zatišja proti veži, od koder se sliši govorica. Precej priletna ženska, da se ne zlažem, Tilku namenjena nevesta, ga je s praga že nekaterikrat zapazila, ko se je po malem pokazoval. Tilka že hoče stopiti proti hiši, kar se njegova nevesta zopet prikaže na pragu, in ko ga zagleda, z veselim krohotom skoči nazaj v vežo. Tilka obstoji in le nekatere njenih besedi ujame: »En tak neumen - široke hlače« - to so bile besede, ki Tilku poženejo kri v lice. Ne posluša dalje, ne stoji, ampak beži po poti, odkoder je prišel. Ne sliši združenega smeha Pahovca, njegove žene in hčere, ki s praga gledajo za njim in se za lakotnice prijemajo. »Neumen - široke hlače« - te besede mu brenčijo po ušesih in ga podé kot zdraženi sršeni vedno dalje od Pahovčeve hiše.

Jaz nimam drugega pristaviti ko besede starega Rimljana, da namreč »in magnis et voluisse sat est«, ali kakor je Tilka pozneje včasih to poslovenil: »Za las je manjkalo, pa bi se bil kmalu oženil!«

VIRI

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Tilka>
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Simon_Jenko
- http://www.s-sers.mb.edus.si/gradiva/w3/slo/036_tilka/01_inde
- Simon Jenko - Prozno delo (zbirka Orfej);
založba Karantanija, Ljubljana 1994